

Volymkomposition

Volym och form

UPPGIFTER

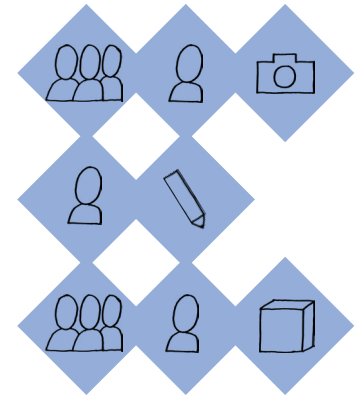
VOLYMKOMPOSITION

Uppgifter

A. Formorientering

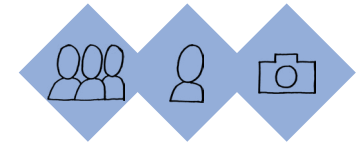
B. Metamorfos

C. Spårvagnsgata

Elever vid Savonlinnan taidelukio byggde Spårvagnsgatan av runda och kantiga träklossar på underlag av plywood. Ovan Annika Viljakainens och nedan Joanna Tynkkynens byggnader fotograferade uppifrån.

Foto: © Laura Nikkinen | 2022

Formorientering

Uppgift

Gör en utflykt i din närmiljö.

Undersök dess arkitektur och observera olika former i arkitekturen.

Välj sex valfria former, försök välja former som skiljer sig från varandra.

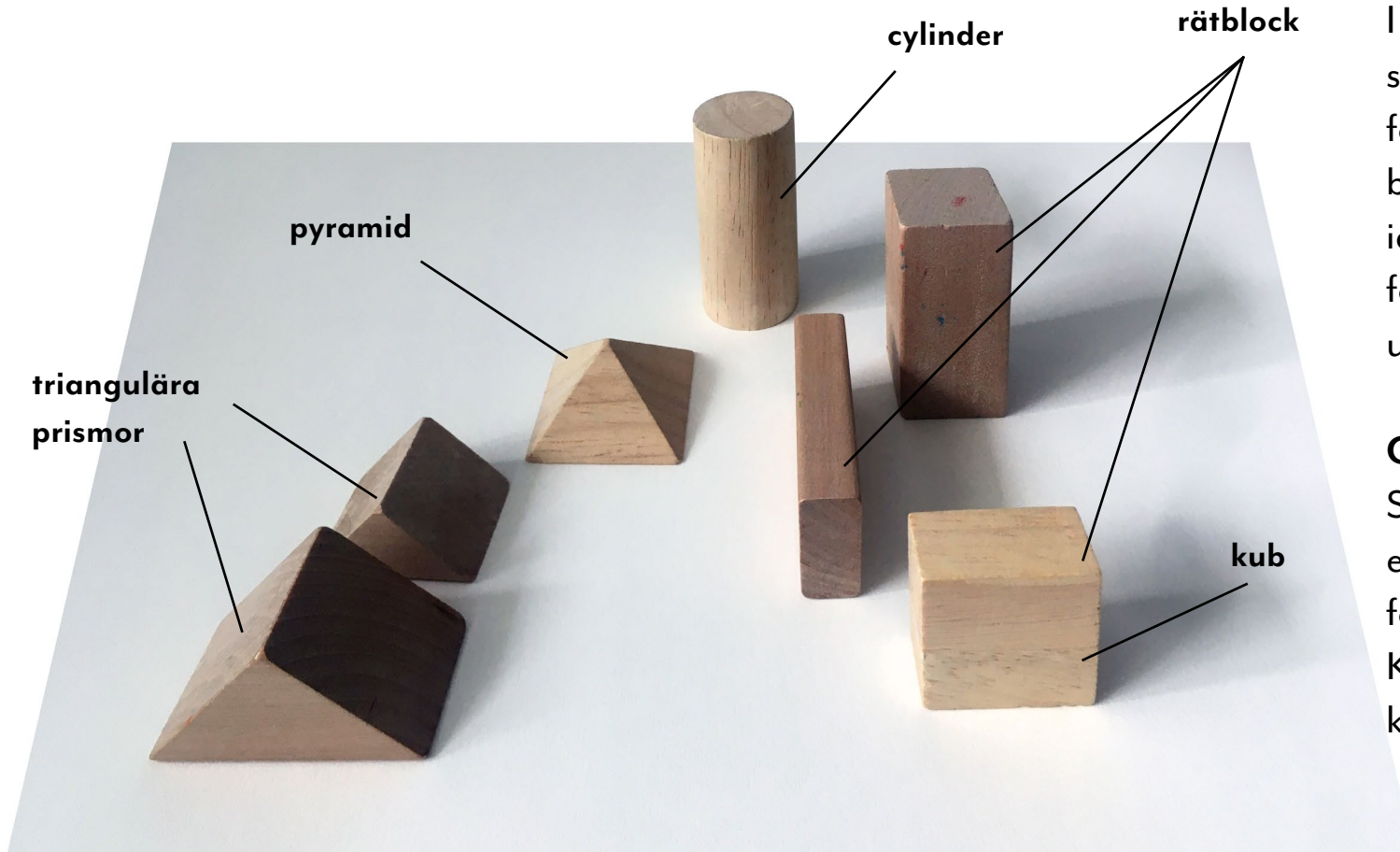
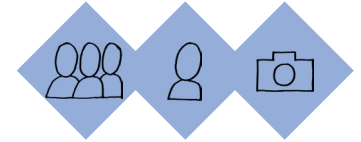
Fotografera de sex former du valt.

Välj till exempel bland följande former:

- **klot eller halvklot**
- **kub eller prisma**
- **kon**
- **cylinder**
- **pyramid**
- **mjuk eller spetsig form**
- **smal eller bred form**
- **perforerad eller**
- **solid form**

Presentera dina bilder som ett rutfält.

Formorientering

Bedömningsgrunder

I bedömningen fästs särskild uppmärksamhet vid förmågan att observera den byggda miljön, förmågan att identifiera tredimensionella former, det bildmässiga uttrycket och kompositionen.

Genomförande

Sammanställ rutfältet digitalt eller genom att skriva ut fotografierna. Klipp eller vik bilderna till kvadratiske rutor.

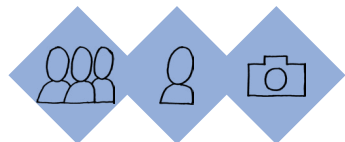
VOLYMKOMPOSITION

UPPGIFT A.

Formorientering

Fotografera de sex former du hittar.
Bygg sedan ett rutfält av dina fotografier.

UPPGIFTER/VOLYMKOMPOSITION – VOLYM OCH FORM

1
Sanatoriet i Pemar, Pemar | 1933
Arkitekt: Alvar Aalto
Foto: © Tiina Rajala
(CC BY-SA 4.0)

mjuk form

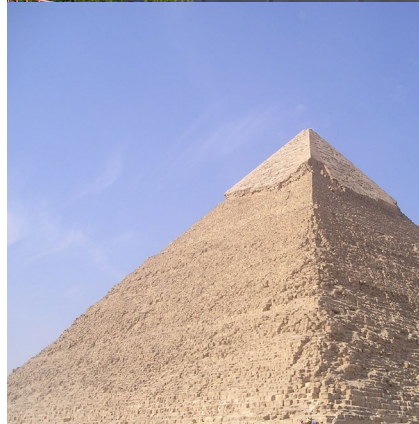
2
Maison La Roche, Pariisi | 1925
Arkitekt: Le Corbusier
Foto: © Laura Nikkinen | 2018

kub

3
Florens domkyrka, Florens | 1296–1436
Kupolens arkitekt:
Filippo Brunelleschi
Foto: © Pxhere (CC0)

halvklot

pyramid

cylinder

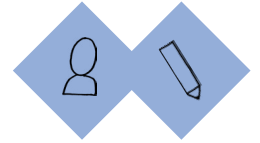

kon

4
Khafrespyramiden, Giza |
2550–2490 fvt.
Foto: © Pxhere (CC0)

5
Spannålssilo, Svartå
Foto: © Abc10 (CC BY-SA 4.0)

6
Tipi
Foto: © Piqsels (CC0)

Metamorfos

Uppgift

Planera och rita en metamorfos där en form förändras till sin motsats.

Välj två motsatta former.

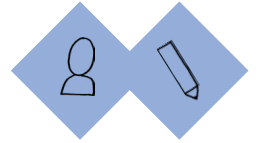
SPETSIG	MJUK
PERFORERAD	SOLID
LÄTT	TUNG
SMAL	BRED
HÖG	LÅG
RÄTLINJIG	FRI FORM
ENKEL	KOMPLEX

Presentera metamorfosen i en serie på tre bilder, till exempel:

bild 1: enkel form

bild 2: enkel form som är på väg att förändras till en mer komplex form

bild 3: komplex form

Metamorfos

Genomförande

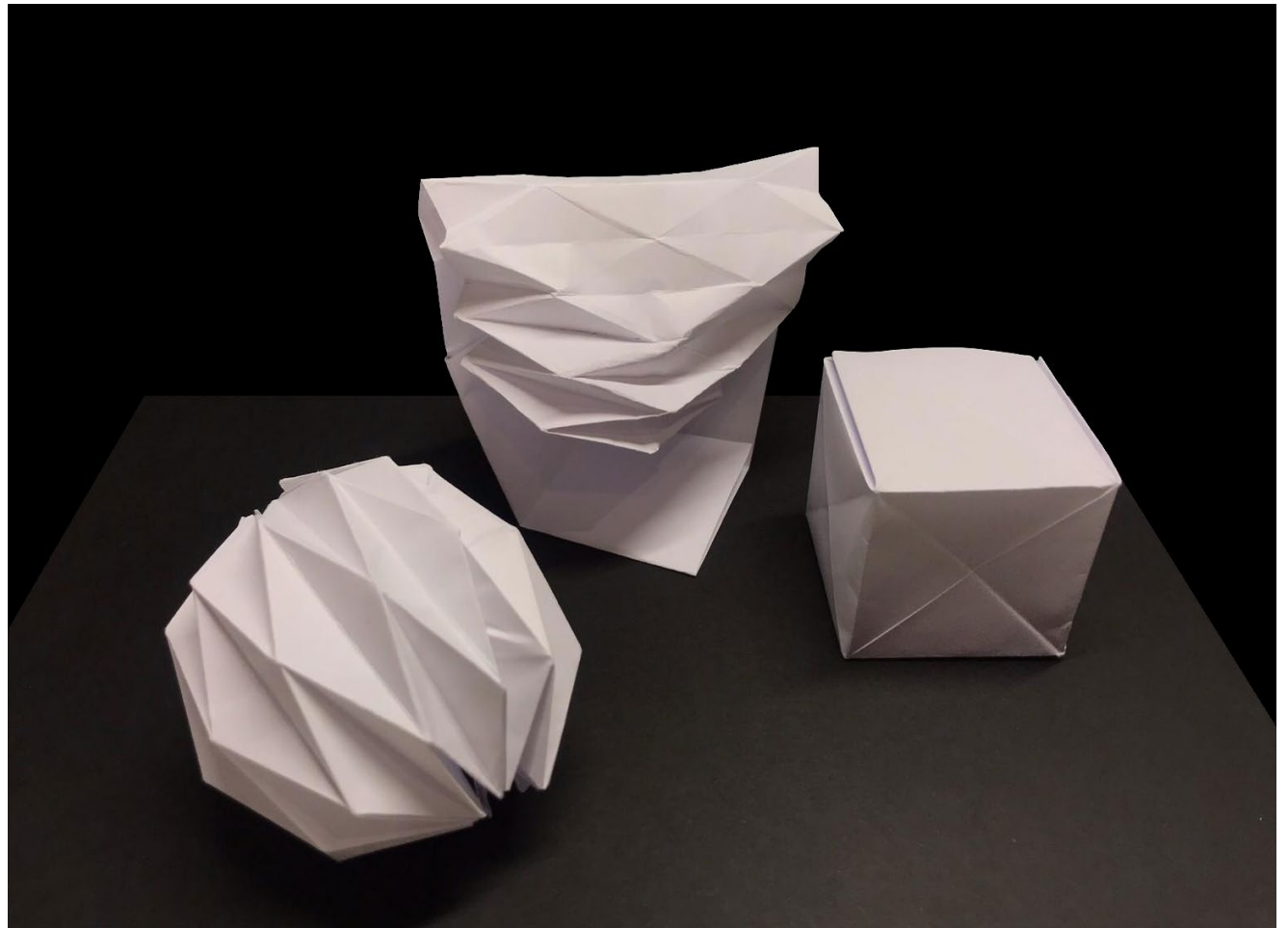
Rita serien på ett liggande vitt papper i A3-format med blyertspennor och/eller färgpennor.

Bedömningsgrunder

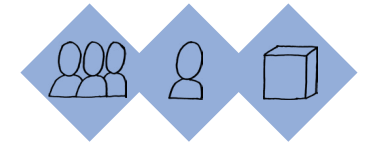
I bedömningen fästs särskild uppmärksamhet vid gestaltningen av tredimensionell form, tekniska färdigheter och kreativ problemlösning.

En rund form förändras till en kantig.

© Nona Linnanmäki | 2020

VOLYMKOMPOSITION - UPPGIFT C.

Spårvagnsgata

En spårvagn färdas genom en nattlig stad år 2050. Byggnaderna med sina inbjudande entréer och lysande ljusskyltar skapar en rytm längs gatan.

Uppgift

Bygg tillsammans en urban framtidskata, "Spårvagnsgatan".

Varje deltagare har en egen tomt längs gatan. På tomten planeras byggnadens fasad, det vill säga ytterväggen, samt trottoaren framför den. Fasaderna placeras fast i varandra och bildar tillsammans gaturummet.

När du planerar fasaden, tänk på följande:

- Det ska finnas en tydlig entré i fasaden.
- Fasaden kan sträcka sig ut ovanför trottoaren.
- Byggnaden ska ha 3–5 våningar.
- Takets form är en del av fasaden.
- Anpassa fasader och gatulinjer tillsammans med grannarna.

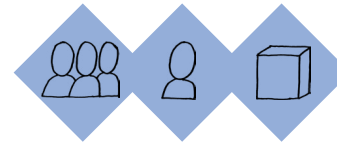
VOLYMKOMPOSITION - UPPGIFT C.

Spårvagnsgata

Välj en användning för din byggnad, till exempel hotell, biograf, kyrka eller bostadshus. Fundera på hur byggnadens funktion syns i fasaden.

Formge din fasad så att den passar in i år 2050. Sträva efter ett skulpturalt och dynamiskt uttryck i din plan.

Var särskilt uppmärksam på fasadens volymkomposition: Finns det skärmtak, balkonger eller burspråk? Vilken rytm skapar fönsteröppningarna i fasaden? Hur framträder byggnadens entré? Finns det platser i gatunivå där man kan sitta eller söka skydd från regn?

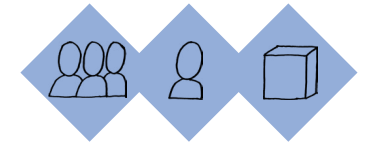
1
Vitra Designmuseum, Weil am Rhein | 1989
Arkitekt: Frank Gehry
Foto: © Flickr | O Palsson (CC BY 2.0)

2
Piazza d'Italia, New Orleans | 1978
Arkitekt: Charles Moore
Foto: © Flickr | joevare (CC BY-ND 2.0)

3
Kaisarhuset, Helsingfors | 2012
Arkitekt: Anttinen Oiva Arkkitechdit
Foto: © Marco Verch (CC BY 2.0)

VOLYMKOMPOSITION - UPPGIFT C.

Spårvagnsgata

Genomförande

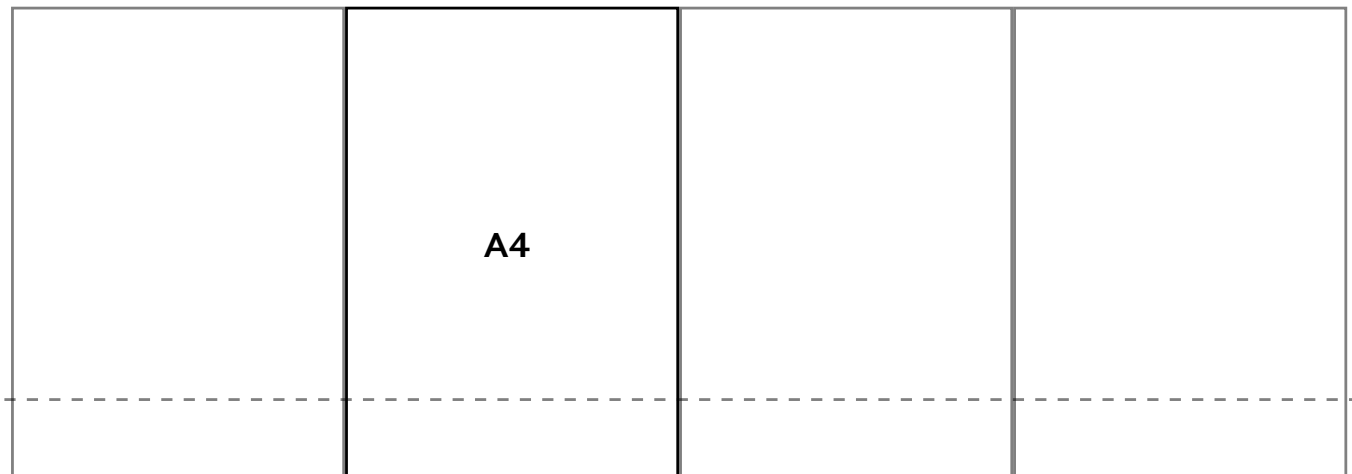
Dela ut en tomt till var och en längs
Spårvagnsgatan.

Gör en människofigur i skala så att
dess höjd är ca. 4 cm. Figuren hjälper
dig att använda rätt dimensioner
för modellens dörrar, fönster och
balkonger mm.

Bygg en modell av fasaden på ett
styvt underlag i ungefär A4-format.
En lämplig höjd för modellen är cirka
30 cm (motsvarande ett hus med 3–5
våningar beroende på våningshöjd).

Ritning ovanifrån. Tomterna
placeras sida vid sida
(A4-underlag) så att de
tillsammans bildar gatan.
Lämna plats framtill på
tomten för trottoaren (den
horisontella streckade linjen).
Balkonger och skärmtak kan
sträcka sig över trottoaren.

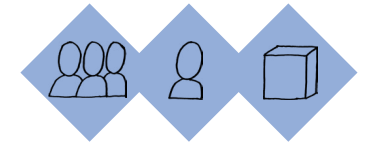
TROTTOAR

SPÅRVAGNSGATA

VOLYMKOMPOSITION - UPPGIFT C.

Spårvagnsgata

Om möjligt, bygg modellen av træklossar. Limma delarna med trälim. Under arbetets gång kan du använda häftmassa och målartejp som hjälpmedel. Måla inte træklossarna.

Planera och samordna byggnadens volymkomposition (höjd, takvinkel, indragningar och utskjutande delar), linjer och öppningar tillsammans med dina grannar.

Granska också regelbundet trottoarens bredd och linje, och gaturummet som helhet.

Bedömningsgrunder

I bedömningen fästs särskild uppmärksamhet vid fasadens volymkomposition och det skulpturala och dynamiska genomförandet av helheten.

Tips!

I stället för træklossar kan ni använda kartong, papp eller återvinningsmaterial, till exempel mjölkpaket och äggkartonger.

Använd inte materialen i sin ursprungliga form, utan förändra formen genom att skära och limma.

Täck eventuella etiketter. Måla gärna alla byggnader vita för då framträder fasadernas volymkomposition tydligare.

Savonlinnan taidelukios Spårvagnsgata | 2022
 Medverkande från vänster: Joanna Tynkkynen, Maria Kurola, Katariina Pesonen och Mira Kangas-Hyynilä.

Foto: © Laura Nikkinen | 2022

Savonlinnan taidelukios Spårvagnsgata | 2022
 Medverkande i modelluppgiften från vänster till höger:
 Anton Jokelainen (biograf)
 Hanna Myller (blomaffär-kafé)
 Ronja Leppälä (apotek-höghus med bostäder)
 Annika Viljakainen (hotell)
 Joanna Tynkkynen (museum)
 Maria Kurola (bar)
 Katariina Pesonen (restaurang)
 Mira Kangas-Hyynilä (bokaffär)

Foto: © Laura Nikkinen | 2022

Savonlinnan taidelukios Spårvagnsgata | 2022
 Medverkande från vänster: Joanna Tynkkynen, Maria Kurola och Katariina Pesonen.

Foto: © Laura Nikkinen | 2022

Savonlinnan taidelukios *Spårvagnsgata* | 2022
Medverkande: Hanna Myller och grannarna Anton Jokelainen (t.v.) och Ronja Leppälä (t.h.).

Foto: © Laura Nikkinen | 2022

Savonlinnan taidelukios *Spårvagnsgata* | 2022
Medverkande från vänster: Hanna Myller och Ronja Leppälä.

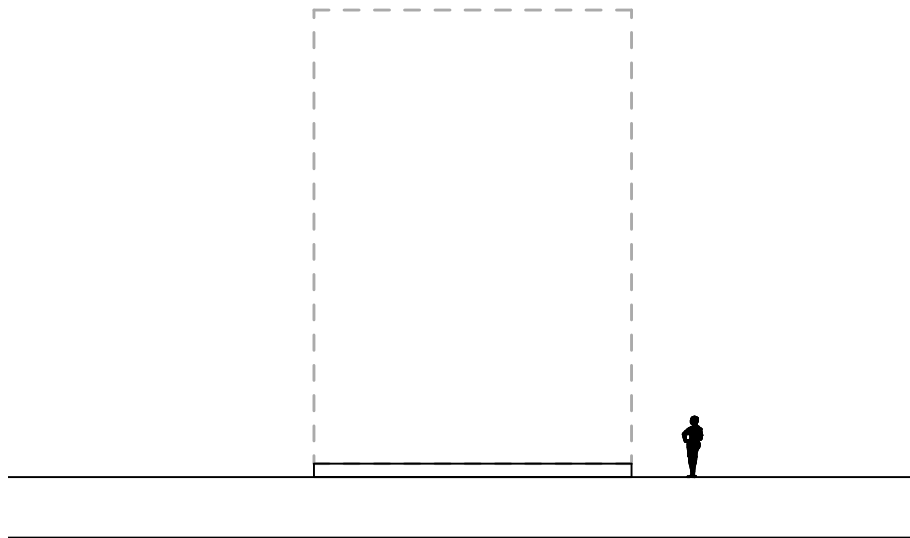
Foto: © Laura Nikkinen | 2022

Savonlinnan taidelukios *Spårvagnsgata* | 2022
Medverkande: Anton Jokelainen, Hanna Myller som granne.

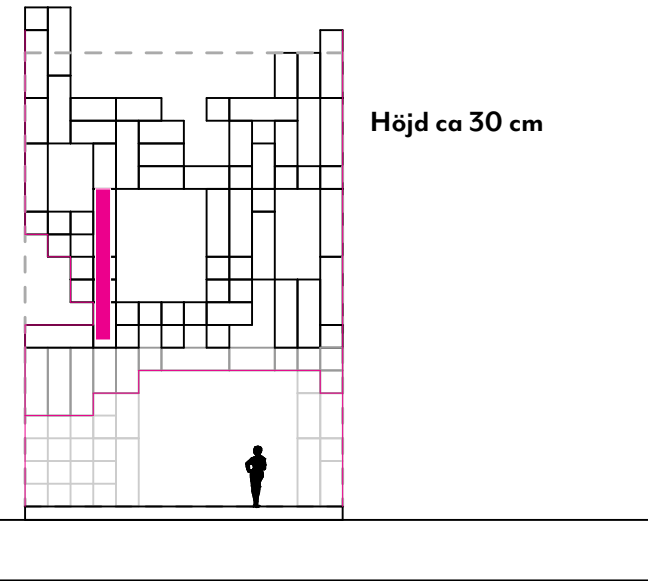
Foto: © Laura Nikkinen | 2022

Du kan skissa byggnadens fasad framifrån här. Använd människofiguren som hjälp!

Vy från Spårvagnsgatan.

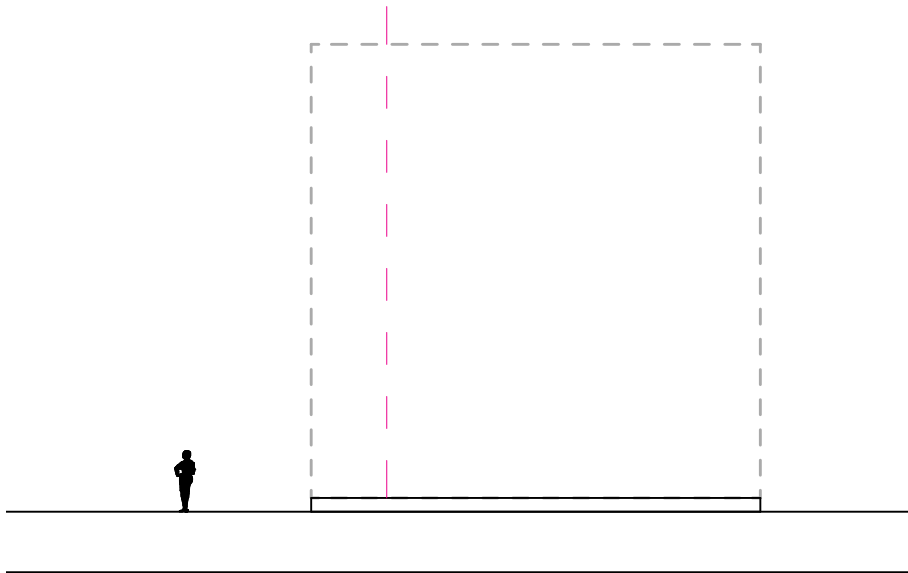
TROTTOAR

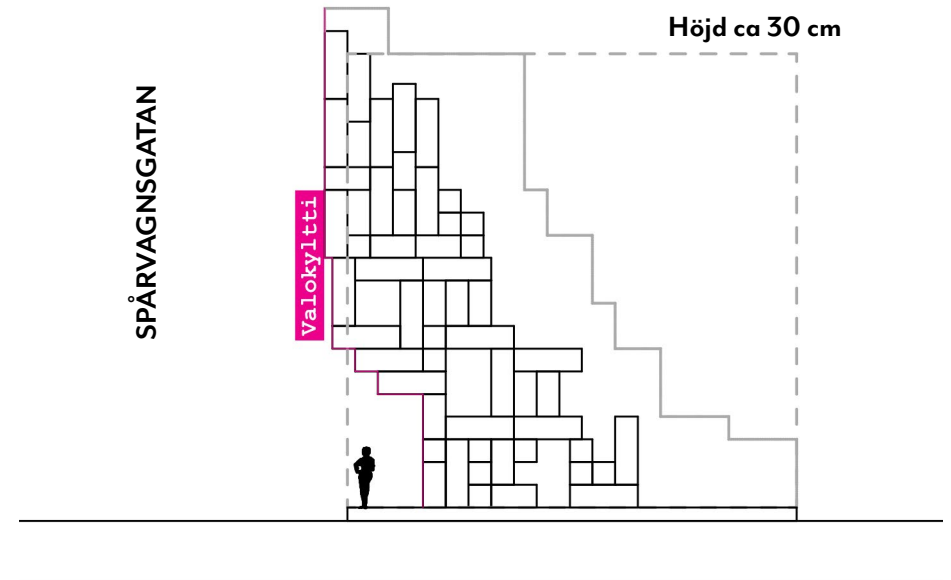
I exempelteckningen har fasadens volymkomposition skisserats med entréer och öppningar.

Det röda färgfältet markerar platsen för en ljusskylt (Obs! Tilläggsuppgift).

Du kan skissa byggnadens fasad framifrån här. Använd människofiguren som hjälp!

Vy från sidan.

I den här exempelritningen sträcker sig fasadens volymkomposition delvis över trottoaren och bildar ett skyddande tak över entrén.

I teckningen har även ljusskyltens placering och storlek skisserats. (Obs! Tilläggsuppgift).

Tilläggsuppgift

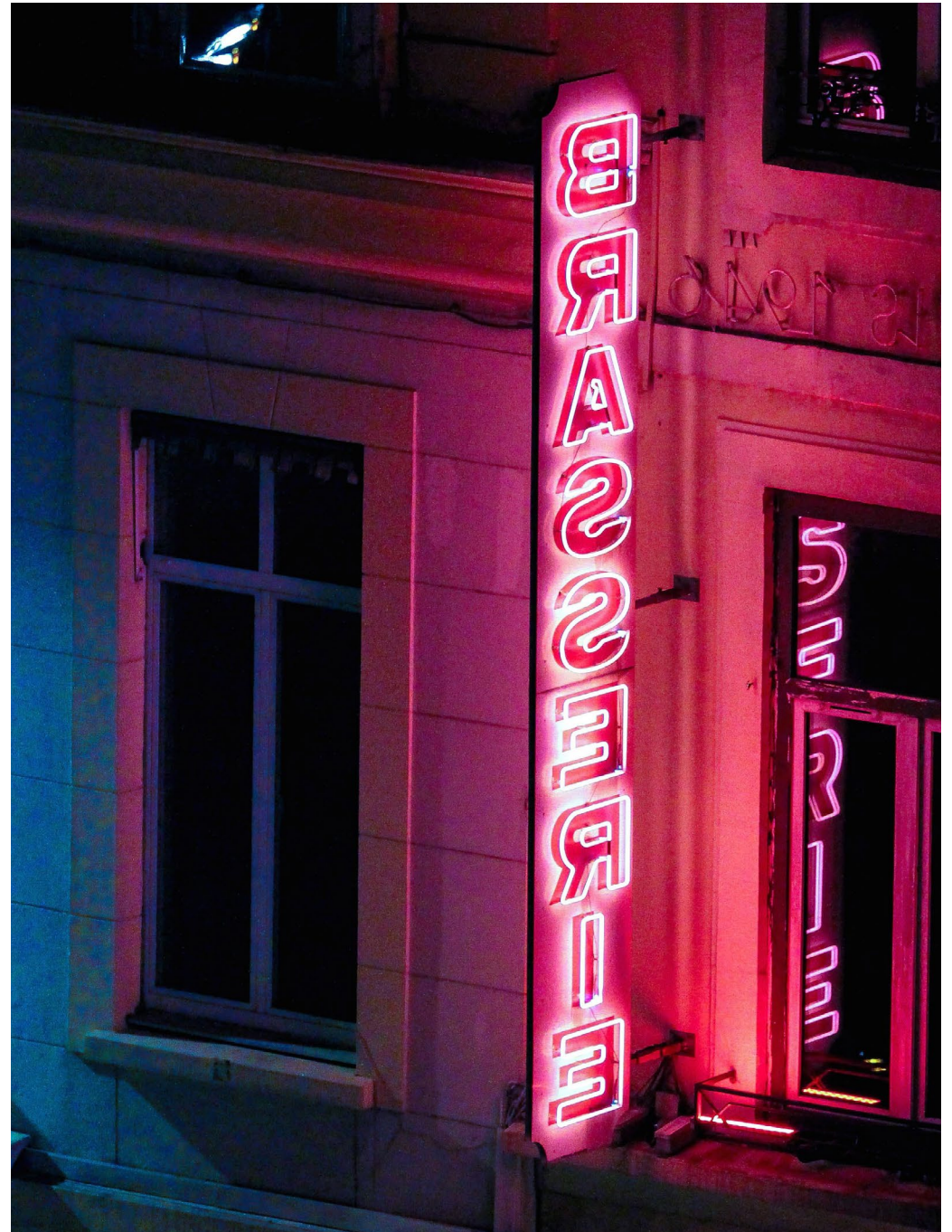
Ljusskylt

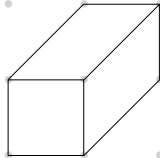
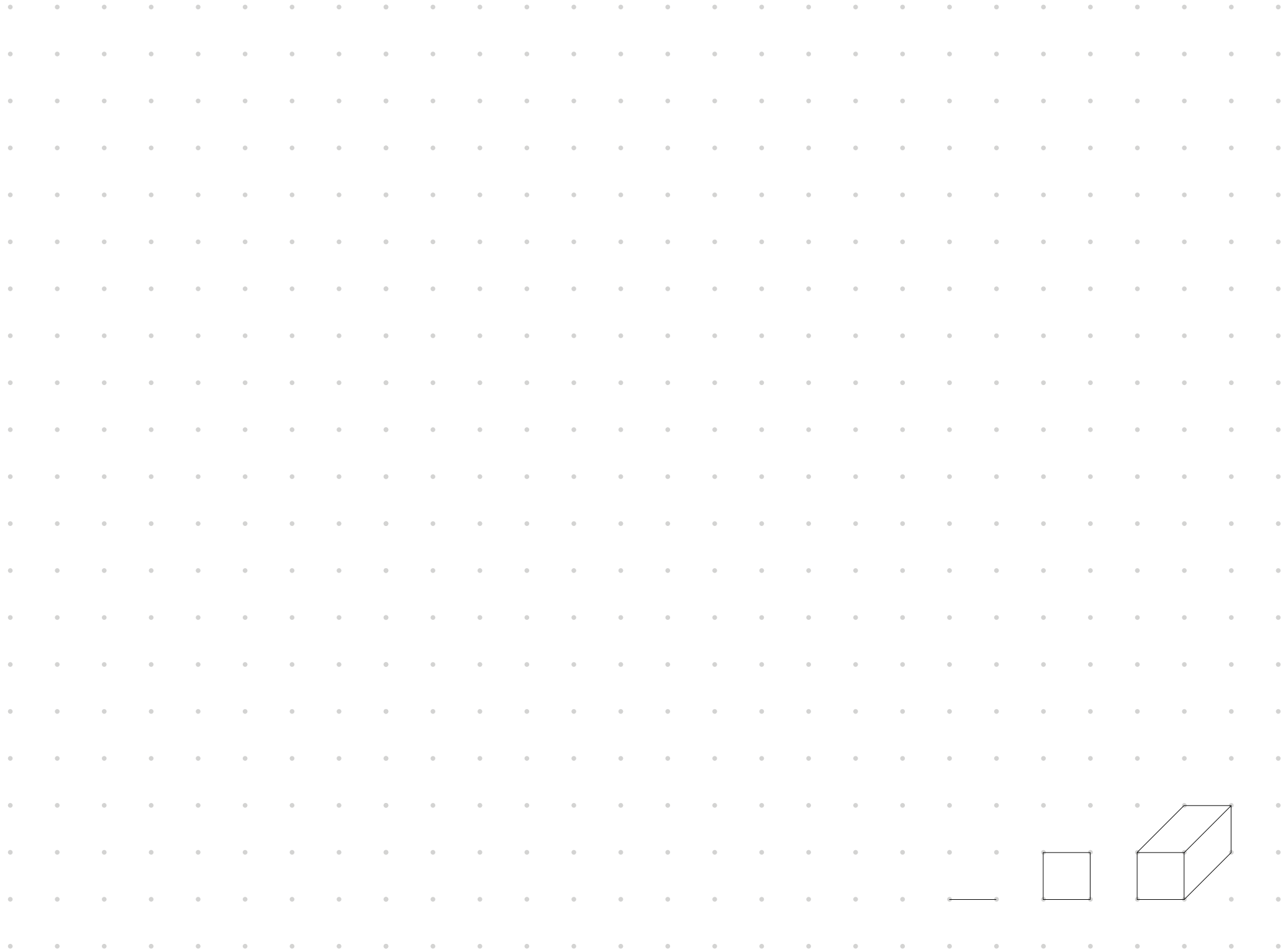
Planera en ljusskylt på byggnadens fasad som visar byggnadens funktion. Den kan bestå av både bokstäver och en grafisk logotyp.

Tillverka en ljusskylt till modellen. Använd valfritt material. Ljusskylten får vara grann och iögonfallande. Anpassa skylten till byggnadens skala.

Ljusskylt som lyser
i mörkret.

Foto: © Pixnio (CC0)

Bilduppgifter och länkar

1

Savonlinnan taidelukios Spårvagnsgata.

Foto: © Laura Nikkinen | 2022

2

Geometriska former.

Foto: © Eeva Astala | 2022

3-8

Sanatoriet i Pemar, Pemar | 1933 Arkitekt: Alvar Aalto

Foto: © Tiina Rajala (CC BY-SA 4.0)

länk: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Terrace_of_Paimio_sanatorium_by_Alvar_Aalto.jpg

Paimio_sanatorium_by_Alvar_Aalto.jpg

Maison La Roche, Paris | 1925 Arkitekt: Le Corbusier

Foto: © Laura Nikkinen | 2018

Florens katedral, Florens | 1296–1436 Kupolens arkitekt: Filippo

Brunelleschi

Foto: © Pxhere (CC0) | linkki: <https://pxhere.com/en/photo/1184661>

photo/1184661

Khafrespyramiden, Giza | 2550–2490 fvt.

Foto: © Pxhere (CC0) | linkki: <https://pxhere.com/fi/photo/1160776>

photo/1160776

Spannmålssilo, Svartå

Foto: © Abc10 (CC BY-SA 4.0)

linkki: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mustio_viljasilo_%28Viljava%29_2.jpg

viljasilo_%28Viljava%29_2.jpg

Tipi

Foto: © Piquesels (CC0) | linkki: <https://www.piquesels.com/fi/public-domain-photo-sthfs>

public-domain-photo-sthfs

9

En rund form förändras till en kantig.

© Nona Linnanmäki | 2020

10

Vitra Designmuseum, Weil am Rhein | 1989 | Arkitekt: Frank

Gehry

Foto: © Flickr | O Palsson (CC BY 2.0)

länk: <https://www.flickr.com/photos/opalsson/15191506013>

11

Piazza d'Italia, New Orleans | 1978 | Arkitekt: Charles Moore

Foto: © Flickr | joevare (CC BY-ND 2.0)

länk: <https://www.flickr.com/photos/joevare/2885824407>

12

Kaisahuset, Helsingfors | 2012 Arkitekt: Anttinen Oiva Arkkitehdit

Foto: © Marco Verch (CC BY 2.0)

länk: <https://www.flickr.com/photos/30478819@N08/34379368861>

N08/34379368861

13

Savonlinnan taidelukios Spårvagnsgata | 2022 | Medverkande

från vänster till höger: Joanna Tynkkynen, Maria Kurola,

Katariina Pesonen och Mira Kangas-Hynnilä.

Foto: © Laura Nikkinen | 2022

14

Savonlinnan taidelukios Spårvagnsgata | 2022 | Medverkande

från vänster till höger: Anton Jokelainen, Hanna Myller, Ronja

Leppälä, Annika Viljakainen, Joanna Tynkkynen, Maria Kurola,

Katariina Pesonen, Mira Kangas-Hynnilä

Foto: © Laura Nikkinen | 2022

15

Savonlinnan taidelukios Spårvagnsgata | 2022 | Medverkande

från vänster till höger: Joanna Tynkkynen, Maria Kurola och

Katariina Pesonen.

Foto: © Laura Nikkinen | 2022

16

Savonlinnan taidelukios Spårvagnsgata | 2022 | Medverkande:

Hanna Myller och grannarna Anton Jokelainen (t.v.) och Ronja

Leppälä (t.h.).

Foto: © Laura Nikkinen | 2022

17

Savonlinnan taidelukios Spårvagnsgata | 2022 | Medverkande

från vänster till höger: Hanna Myller och Ronja Leppälä. Foto: ©

Laura Nikkinen | 2022

18

Savonlinnan taidelukios Spårvagnsgata | 2022 | Medverkande:

Anton Jokelainen, Hanna Myller som granne.

Foto: © Laura Nikkinen | 2022

19

Ljusskylt som lyser i mörkret.

Foto: © Pixnio (CC0)

länk: <https://pixnio.com/objects/doors-and-windows/neonlights-sign-urban-street-windows-building#>

neonlights-sign-urban-street-windows-building#

Materialet har producerat av informationscentret för arkitektur Archinfo 2022.

Upphovsperson: Laura Nikkinen

Redaktör: Eeva Astala

Sakkunniglärarna Seija Tikka från Savonlinnan Taidelukio och Kari Malinen från Kannaksen lukio har också deltagit i utvecklingen av läromaterialet.

Läromaterialet testades våren 2022 i Savonlinnan Taidelukio och Kannaksen lukio.

Tack till studerandena som medverkade i testerna; Anton Jokelainen, Mira Kangas-Hynnilä, Maria Kurola, Ronja Leppälä, Hanna Myller, Katariina Pesonen, Joanna Tynkkynen, Annika Viljakainen/Savonlinnan Taidelukio samt liris Aromaa, Iida Karinkanta, Anni Leino, Selma Nylund, Ella Ojanperä, Noora Remes, Kiira Uutela/Kannaksen lukio.

Läromaterialet har utarbetats i anslutning till Savonlinnan Taidelukios uppdrag för utveckling av bildkonstundervisningen i gymnasiet.

Materialet har översatts av Leif Pietilä / Käännös-Aazet Oy

Korrektur Joel Gräfnings

Översättningen har beställts och utgivits av Stoff – Riksomfattande utvecklingsuppgiften i bildkonst.

ARCH
INFO INFORMATIONSCENTRUM
FÖR FINSK ARKITEKTUR

